



Вих. № 3383-14/06  
від 14.06.16р.

**Голові Комітету ВРУ з питань  
запобігання і протидії корупції  
пану Соболеву Є.В.**

*Щодо розгляду проекту Закону,  
реєстр. №4762*

***Шановний Єгоре Вікторовичу!***

*Користуючись нагодою, висловлюємо Вам свою повагу та бажаємо успіхів у Вашій професійній діяльності.*

Незалежна асоціація банків України (далі – НАБУ), на Ваш запит щодо надання експертної оцінки положення проекту Закону України **№4762** «Про внесення змін до Закону України «Про банки і банківську діяльність» (щодо встановлення заборони здійснення кредитних операцій з нерезидентами, які мають офшорний статус)», який подано народним депутатом Мураєвим Є.В. на розгляд депутатам Верховної Ради України 02.06.2016 року, повідомляємо наступне.

НАБУ уважно ознайомилась з текстом проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про банки і банківську діяльність» (щодо встановлення заборони здійснення кредитних операцій з нерезидентами, які мають офшорний статус)» (далі – законопроект).

За результатами проведеного аналізу зазначеного законопроекту, редакція проекту, що розміщена на офіційному сайті Верховної Ради України, викликала у банкірів – експертів зауваження, які полягають у наступному.

**По-перше**, згідно з текстом пояснювальної записки до законопроекту: *«На сьогоднішній день у світі існують чіткі тенденції боротьби з переміщенням капіталів до офшорних юрисдикцій.*

...

*Досвід країн світу, в боротьбі з ухиленням від сплати податків та зборів, боротьбі з офшорами свідчить, що одним з ефективних способів такої боротьби в поєднанні з іншими заходами є встановлення заборони банкам прямо чи опосередковано здійснювати кредитні операції з нерезидентами, які мають офшорний статус».*

Зазначене у пояснювальній записці обґрунтування підтверджує факт того, що розробники законопроекту не враховують чинні міжнародні ініціативи щодо запобігання ухиленню від сплати податків.

Міжнародними ініціативами, міжурядовими угодами передбачається не заборона кредитування та торгівлі з офшорними підприємствами, а впровадження прозорості звітності та обмін податковою інформацією між країнами щодо таких суб'єктів, їх бенефіціарів. Повна заборона, в першу чергу, протирічить режиму вільної торгівлі СОТ, територіальним зонам вільної



торгівлі, а крім того зобов'язанням України щодо лібералізації вільного руху капіталу, як в рамках МВФ, такі в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

**По-друге**, поняття «нерезиденти, які мають офшорний статус» фактично втратило свою актуальність. Замість нього застосовуються критерії віднесення операцій до контрольованих (п. 39.2 ст. 39 ПКУ) та, які, підпадають під застосування правил трансферного ціноутворення.

**По-третє**, Податковим кодексом України не визначено механізм встановлення переліку офшорних зон, а діюче на теперішній час Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.02.2011р. №143-р (яким передбачено перелік офшорних зон) посилається на пункт 161.2 ст. 161 ПКУ, що, наразі відсутній в ПКУ.

**По-четверте**, законопроектом передбачається заборона кредитування як підприємств, що створені в офшорних зонах (тобто нерезидентів), так і пов'язаних з ними осіб. Крім того забороняється опосередковане кредитування офшорних підприємств. Зазначене призведе до повної зупинки будь-якого кредитування українських юридичних осіб-резидентів з огляду на наступне.

Відповідно до п. 141.4.9 ст. 141 ПКУ, для цілей цієї статті, під терміном "нерезиденти, що мають офшорний статус" розуміються нерезиденти, розташовані на території офшорних зон, крім нерезидентів, які надали платнику податку виписку із правоустановчих документів, легалізовану відповідною консульською установою України, що свідчить про звичайний (неофшорний) статус такого нерезидента.

Крім цього термін "пов'язані особи" не є однаковим для всіх законів. Кожний окремий закон встановлює свої критерії пов'язаності. В ПКУ, пов'язаними особами є особи, що відповідають критеріями пп. 14.1.159 п. 14.1 ст. 14 ПКУ. В Законі України «Про банки та банківську діяльність», критерії пов'язаності встановлені у статті 52. Міжнародні стандарти фінансової звітності містять свої власні критерії пов'язаних осіб.

Положення законопроекту №4762 не встановлюють, які критерії пов'язаності повинні використовуватися. При цьому критерії «пов'язаності», окрім пов'язаності за корпоративними правами, передбачають так звану економічну залежність. У термінах ПКУ пов'язаними особами є юридичні особи, відносини між якими можуть впливати на умови або економічні результати їх діяльності чи діяльності осіб, яких вони представляють. За таких умов будь-яке кредитування резидента з метою поповнення обігових коштів, у випадку якщо в подальшому відбувається придбання товару або послуг у нерезидента, заснованого у офшорній зоні або пов'язаної з таким нерезидентом української особи, є опосередкованим кредитуванням нерезидента з офшорної зони. Таким чином, практична реалізація положень законопроекту №4762 наносить остаточний удар по конкурентноздатності українських же резидентів.

На нашу думку, для "деофшоризації" економіки та ефективної боротьби з відмиванням грошей, потрібно почати імплементувати вже запропоновані

інструменти. Зокрема виконувати Указ Президента України від 28.04.2016 №180/2016 "Про заходи щодо протидії зменшення податкової бази і переміщенню прибутку за кордон", на підставі якого пропонуються конкретні заходи з приєднання України до конвенції з автоматичного обміну інформацією в рамках Стандарту (CRS) ОЕСР, додаткові механізми контролю за трансферним ціноутворенням тощо.

Враховуючи вищевикладене, звертаємося до Вас, шановний Єгорє Вікторовичу, з проханням прийняти до уваги офіційну позицію банківської спільноти щодо норм зазначеного законопроекту при підготовці експертного висновку щодо його положень.

Сподіваємося на підтримку нашої позиції та плідну подальшу співпрацю.

З повагою  
**Виконавчий директор**



**О.А. Коробкова**

*Вик. Костюкіна О.А.  
Тел. (044) 300-10-15*